

Uzroci oštećenja zgrada usled nedavnih zemljotresa u Turskoj

Pouke za građevinsku praksu u Srbiji

doc. dr Marko Marinković, Građevinski fakultet u Beogradu

- 06.02.2023. at 04:17 am
- **Mw 7.8**, epicentar blizu grada Pazarcik (AFAD)
- Plitak zemljotres na dubini **od 17.9 km**
- Najviše pogođena Sirija i 10 pokrajina u Turskoj (13.5 milliona ljudi)
- Potvrđeno smrtnih slučajeva 58,976: 50,500 u Turskoj, i 8,476 u Siriji **???**
- **Najsmrtonosniji zemljotres** u Turskoj još od **zemljotresa u Antiohiji (526 godine)**
- **160 hiljada objekata** se srušilo ili je teško oštećeno
- Oko 1.5 million ljudi je raseljeno
- Oko 1.5 million ljudi živi u šatorima
- Gubici su oko **\$120 milijardi**

- **SUZI-SAE i ETH Zurich**
- Članovi tima:
- Marko Marinković (SUZI-SAE i Faculty of Civil Engineering University of Belgrade)
- Nikola Blagojević (SUZI-SAE i ETH Zurich)
- Safak Arslantürkoglu (ETH Zurich)
- Nemanja Krtinić (SUZI-SAE i University of Ljubljana)
- Michalis Vassiliou (ETH Zurich)

- Şerife Özata (AFAD)
- Zeynep Ünsal Aslan (AFAD)

- Christoph Butenweg (RWTH Aachen University)

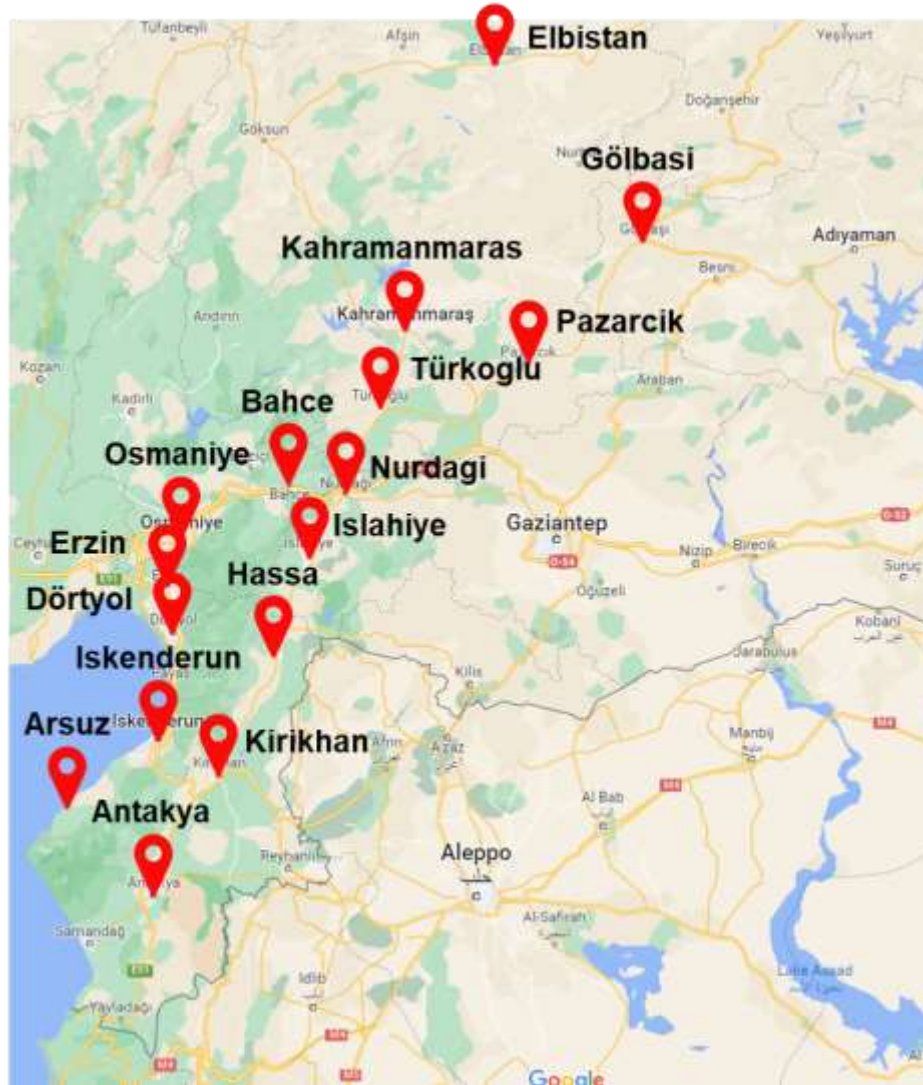
- Marko Marinković (with ACI 133 Committee)

SUZI i ETH

ACI 133

SUZI i ETH

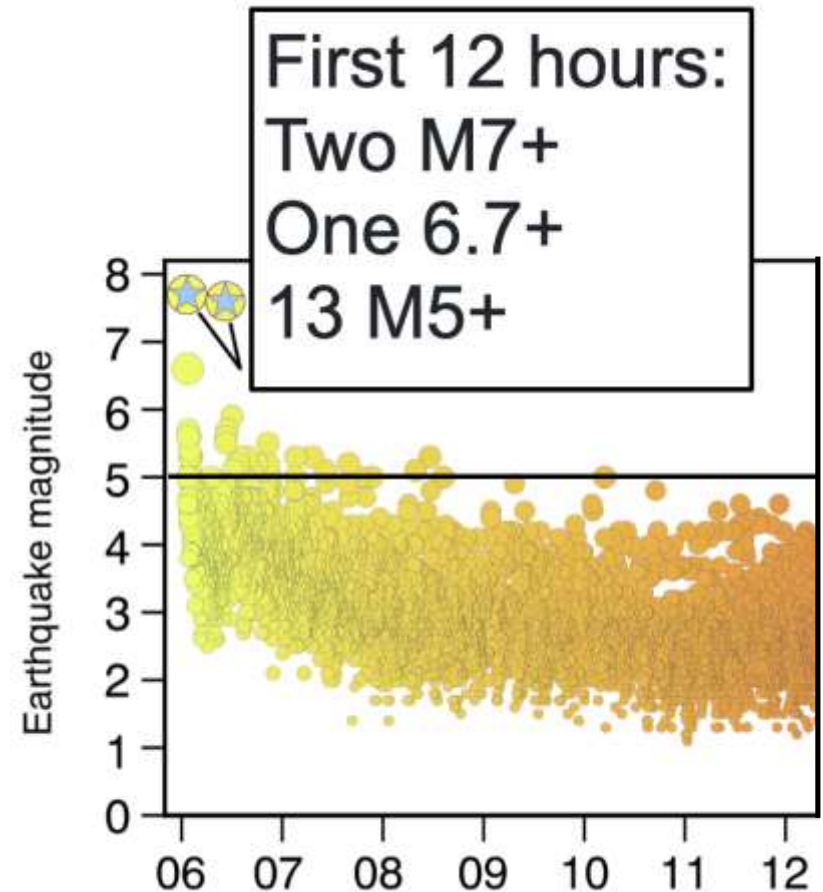
ACI 133

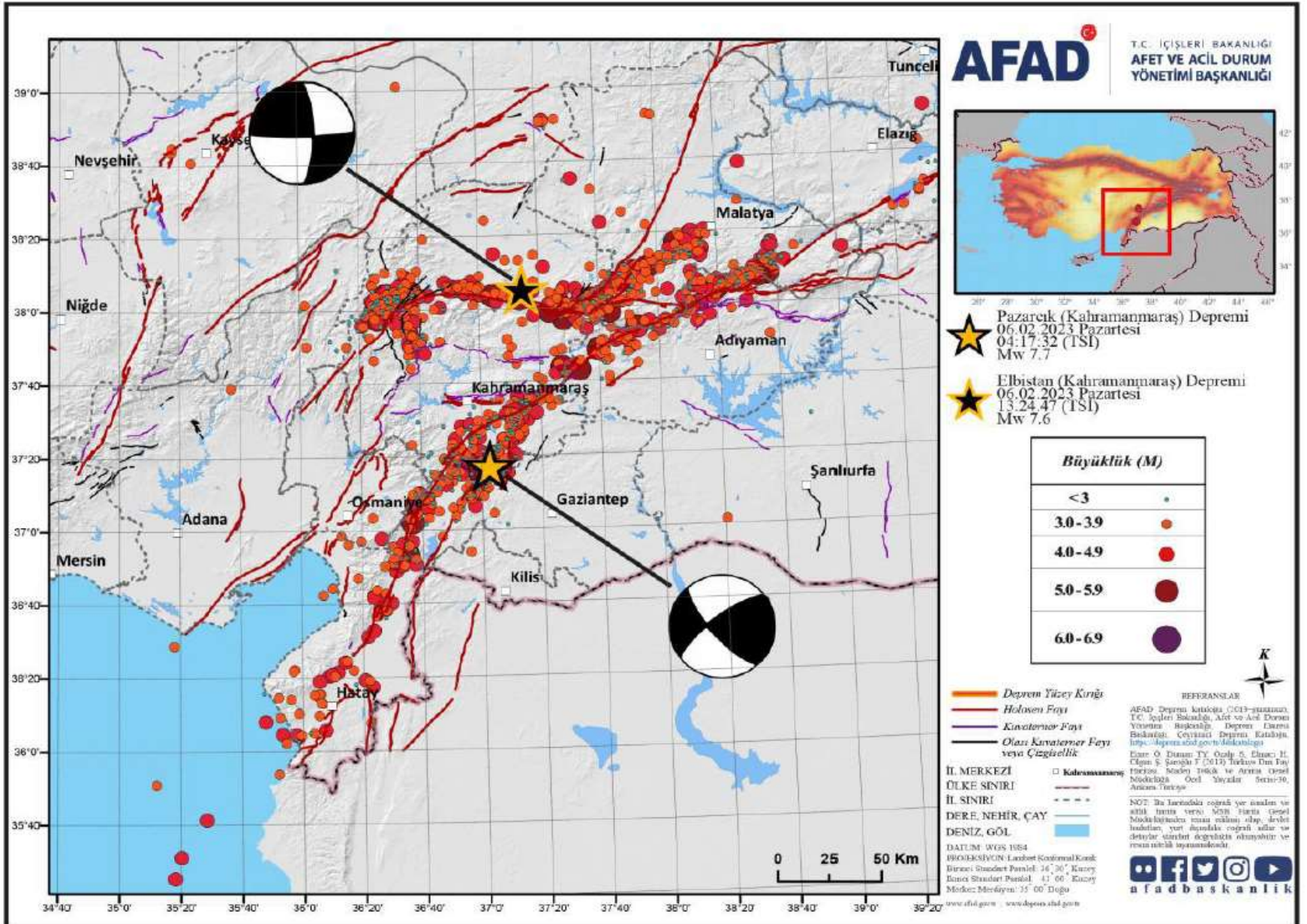
Seizmološki aspekti

- **Mw 7.8**, epicentar blizu grada Pazarcik
- Na lokaciji Istočnog Anatolijskog raseda
- „Basin effects“ i amplifikacija usled tla →
Izuzetno Velika ubrzanja (čak do **1.3g PGA i 170 cm/s PGV**)
- **Spektar odgovora** za nekoliko lokacija je premašio projektne vrednosti
- **Puno naknadnih potresa**: 3 magnitude veće od 6 i 30 magnitude veće od 5

Seizmološki aspekti

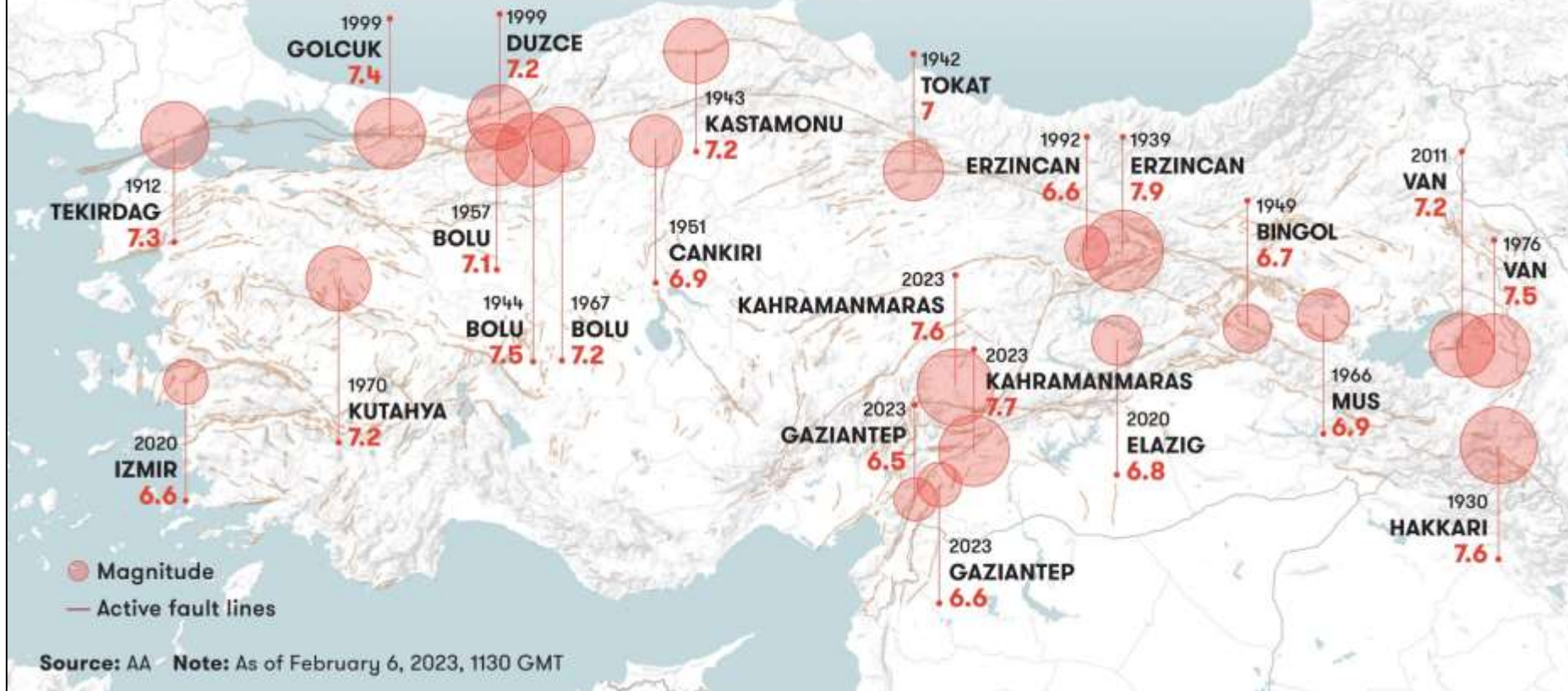
- 9 sati kasnije (13:24), **Mw 7.5** na dubini od 10 km, sa epicentrom blizu grada Elbistan (AFAD)
- Kahramanmaras **PGA: 0.63g, PGV: 170 cm/s**; Malatya PGA: 0.47g, Adana PGA: 0.4g.
- Pokrajina Hatay, **Mw 6.4** zemljotres **Februar 20**, dve nedelje nakon prva dva velika zemljotresa.

Istorija zemljotresa u Turskoj

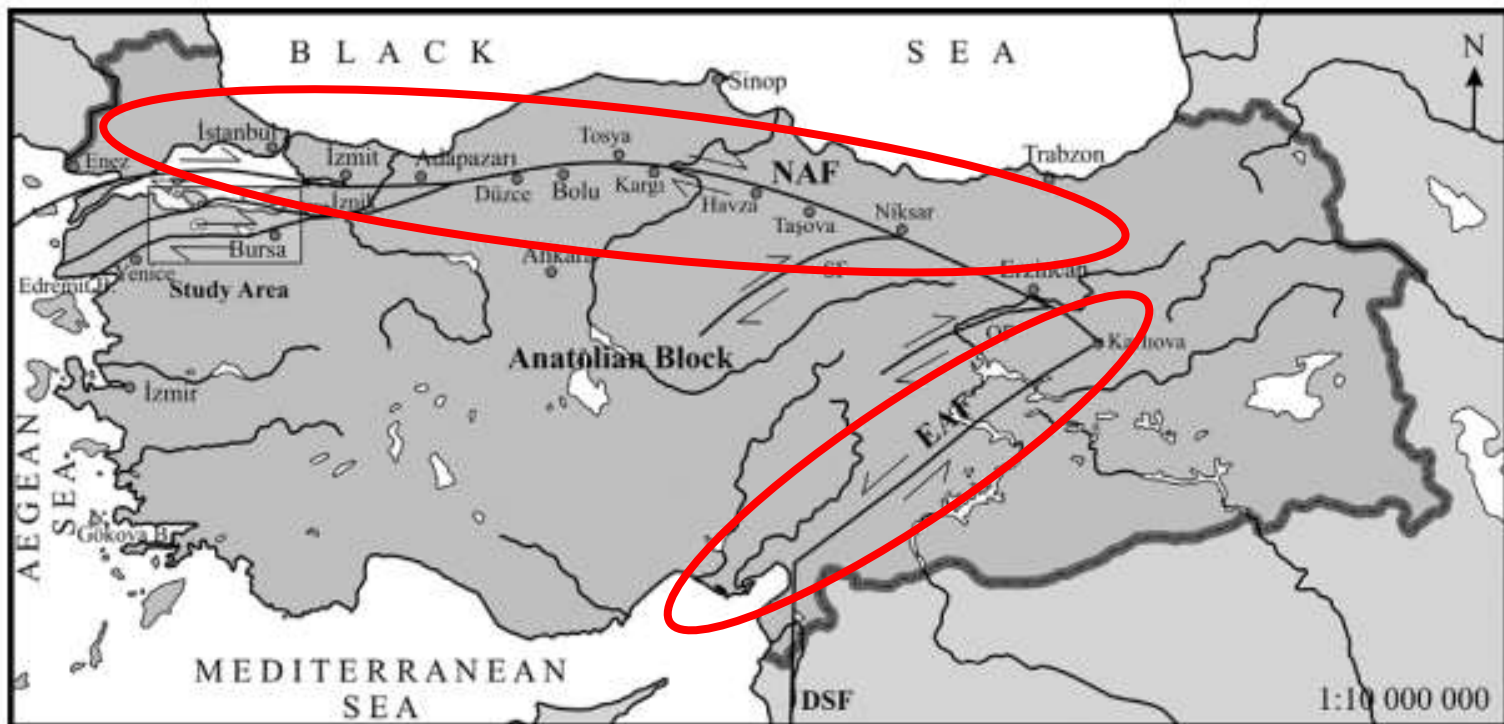
MAJOR EARTHQUAKES IN TÜRKİYE'S RECENT HISTORY

Seizmološki aspekti

- Anatolijska ploča
- Između Evroazijske i Arapske
- Zemljotres generisan na transkurentnom rasedu

Strike-slip
earthquake

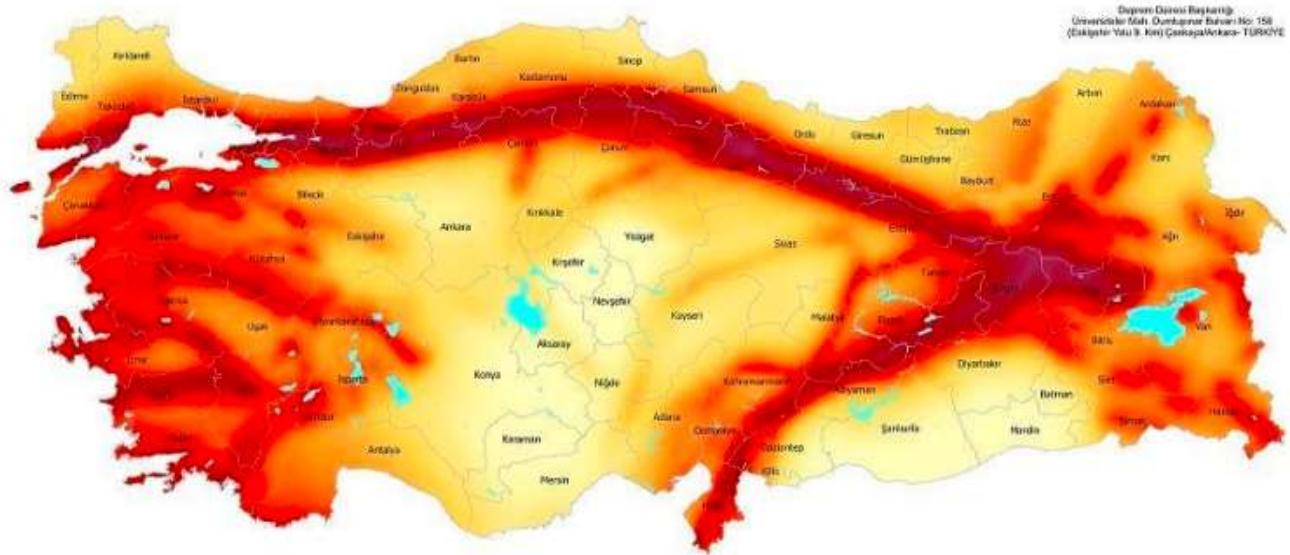
Seizmološki aspekti

- Dužina raseda oko 300 km
- 3m pomerenje

Seizmički hazard

- Mapa ubrzanja (PGA) za povratni period od 475 years (AFAD 2023)

Bu harita, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından Ulusal Deprem Araştırma Programı (UDAP) kapsamında gerçekleştirilen UDAP-Ç-13-08 kod no'lu "Türkiye Sismik Tehlike Haritasının Güncellenmesi" başlıklı projesinin sonuçları kullanılarak hazırlanmıştır.

Bu harita, zemin koşulu (Vs) = 780 m/s esas alınarak hazırlanmıştır. Yerel zemin koşullarının neden olabileceği sivilşma, büyütme, farklı oturma gibi tehlikeleri içermemektedir.

Kaynak Gösterme; Bu haritanın kullanılması AFAD, 2018, Türkiye Deprem Tehlike Haritası şeklinde kaynak belirtilmesi gerekmektedir.

20180 Haritanın telif ve iznbas hakkı AFAD Başkanlığına aittir. AFAD'ın yazılı izni alınmadan elektronik, optik, mekanik veya diğer yollarla çoğaltılması, dağıtılması, basılması, yayımlanması durumunda gerekli hukuki yollara başvurulacaktır.

DD-1: 2% in 50 years (2475 years)

DD-2: 10% in 50 years (475 years)

DD-3: 50% in 50 years (72 years)

DD-4: 68% in 50 years (43 years)

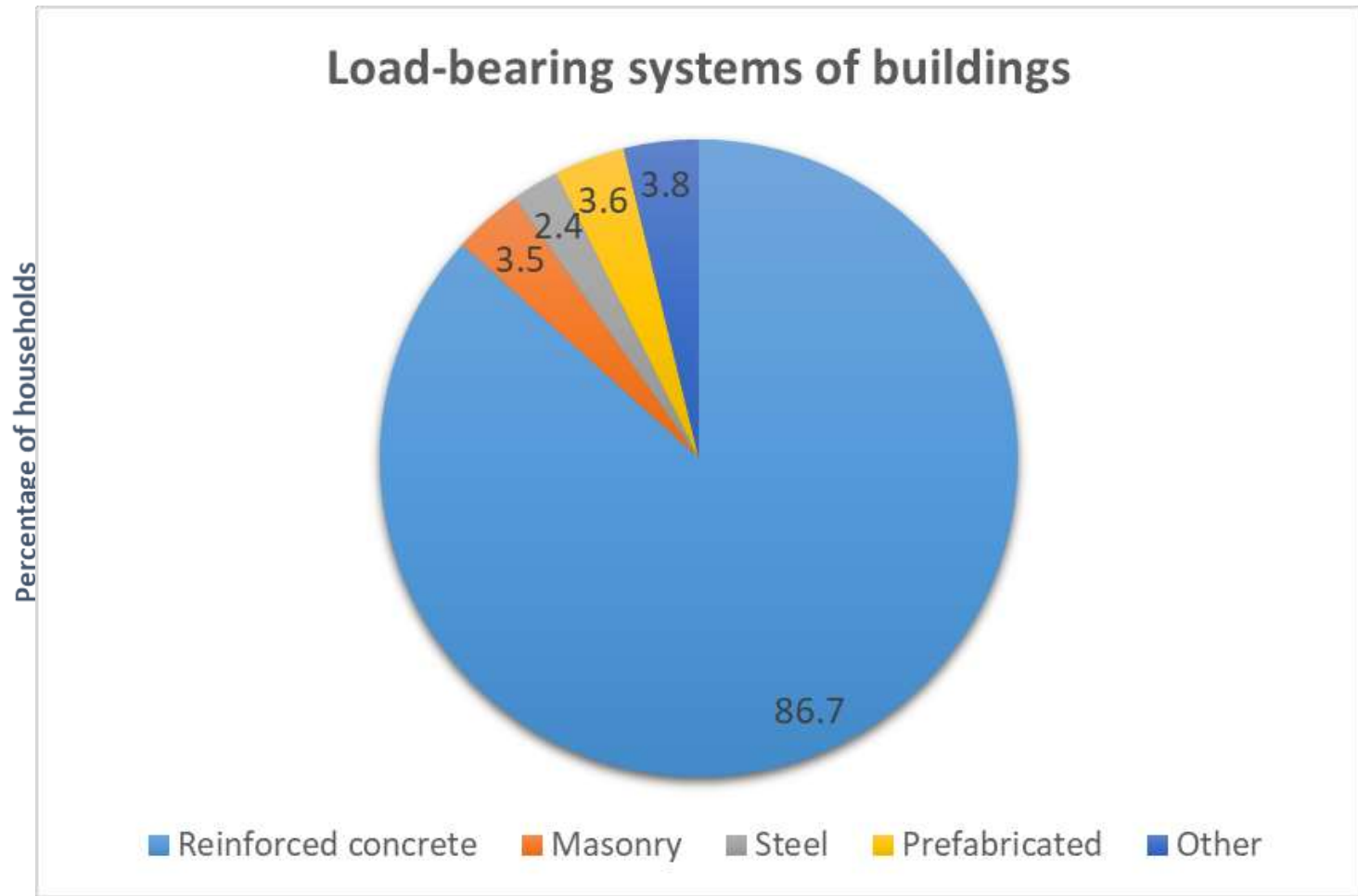
Prihvatljivi kriterijumi ponašanja konstrukcije

- Obnova do funkcionalnosti (Functional recovery)???

		Design Performance Level		
		Operational performance level	Life safety performance level	Collapse prevention performance level
Earthquake Hazard Level	50% / 50years (mean return period 72 years)	Performance Objectives for New Buildings	Unacceptable Performance for New Buildings	
	10% / 50years (mean return period 475 years)	Performance Objectives for Standard Occupancy Buildings		
	2% / 50years (mean return period 2475 years)	Response Objectives for Emergency	Performance Objectives for Emergency Buildings	

Građevinski objekti

Load-bearing systems of buildings

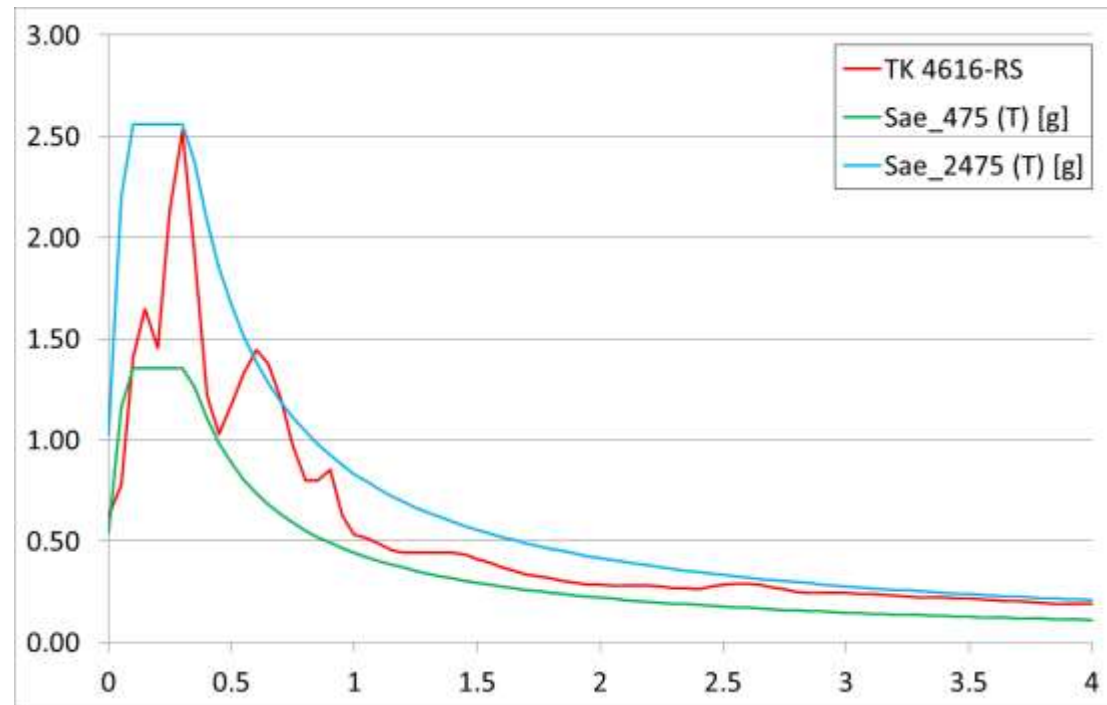
Ta
Pro
Şan
Diy
K.M
Adı
Kilis
Gaz
Hata
Mal
Osn
Adana

2023).
nknown
14.9
8.8
3.3
15.4
14.9
15.9
3.9
9.5
17.3
13.5

Nove zgrade ≥ 50%

Turkoglu

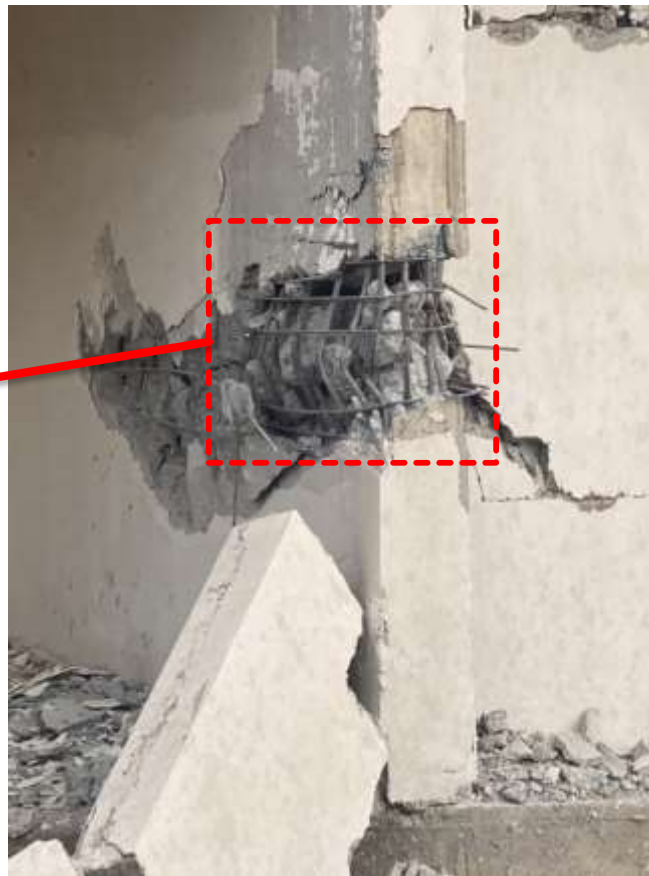
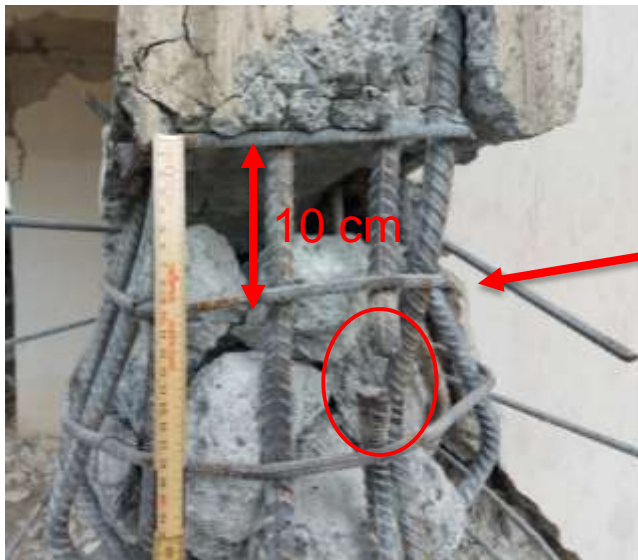
- AB zidovi i stubovi
- Izgradnja počela pre 5 godina
- P+6
- Ispuna jako oštećena (ispala van ravni)

TK 4616 (PGA=0.665 g; PGV=98.03 cm/s)

Turkoglu

- Uzengije sa kukama pod 90°
- Uzengije na 10cm
- Otvaranje uzengija
- Lom podužne armature

Turkoglu

- AB zidovi i stubovi, 2019
- Uzengije sa kukar
- Zgrada pored ove
- „Kratki stub“ - Lon

Pre

Posle

Turkoglu

- AB zidovi (30 cm) + ispuna
- Lom ispune van ravni

Turkoglu

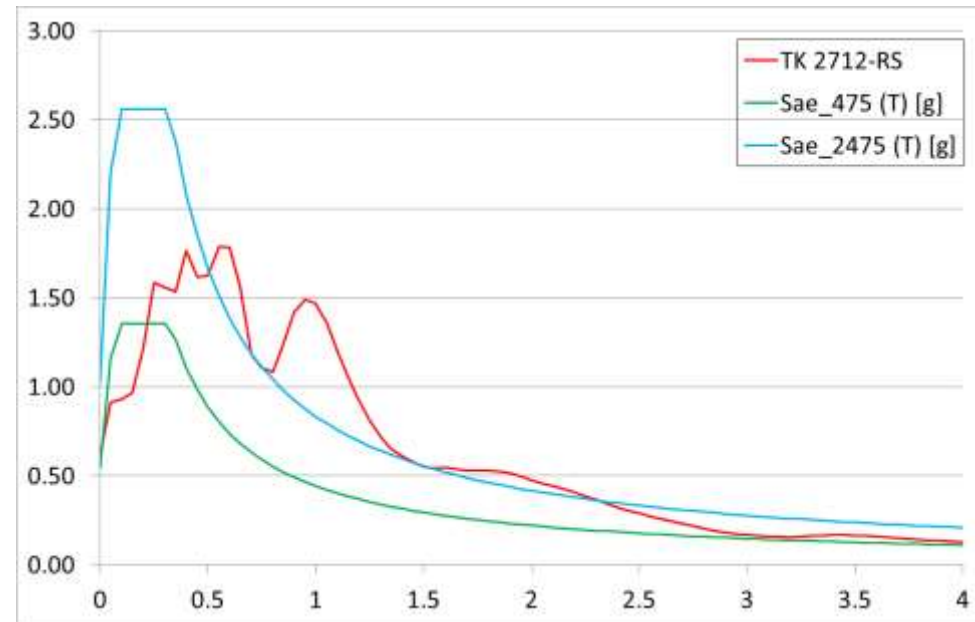
- 1mm pukotine u AB zidu

Nurdagi

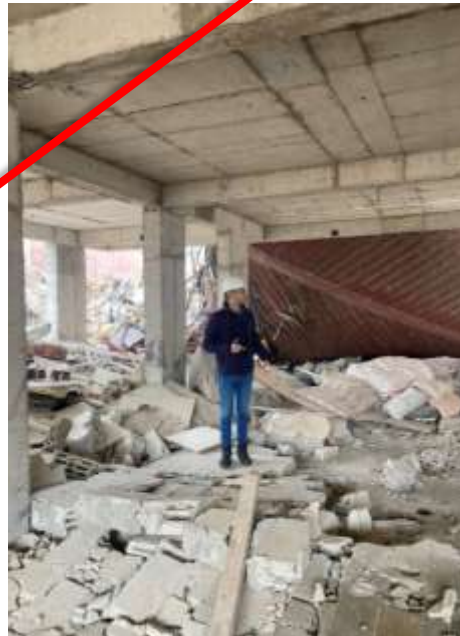
- Jako oštećen
- Skoro celo mesto je pod procesom rušenja zgrada
- Izgrađena u poslednjih 10-15 godina
- Većina srušenih objekata usled fleksibilnog sprata

TK 2712 (PGA=0.615 g; PGV=110.93 cm/s)

Nurdagi

- AB ramovska
- P + 4 floors (u izgradnji)
- Nedovoljne dužne preklapanja
- Infill damage and collapse
- Izvijanje armature

Nurdagi

- Škola (AB, 35 godina)
- Preko puta ulice
- Bez konstruktivnih oštećenja

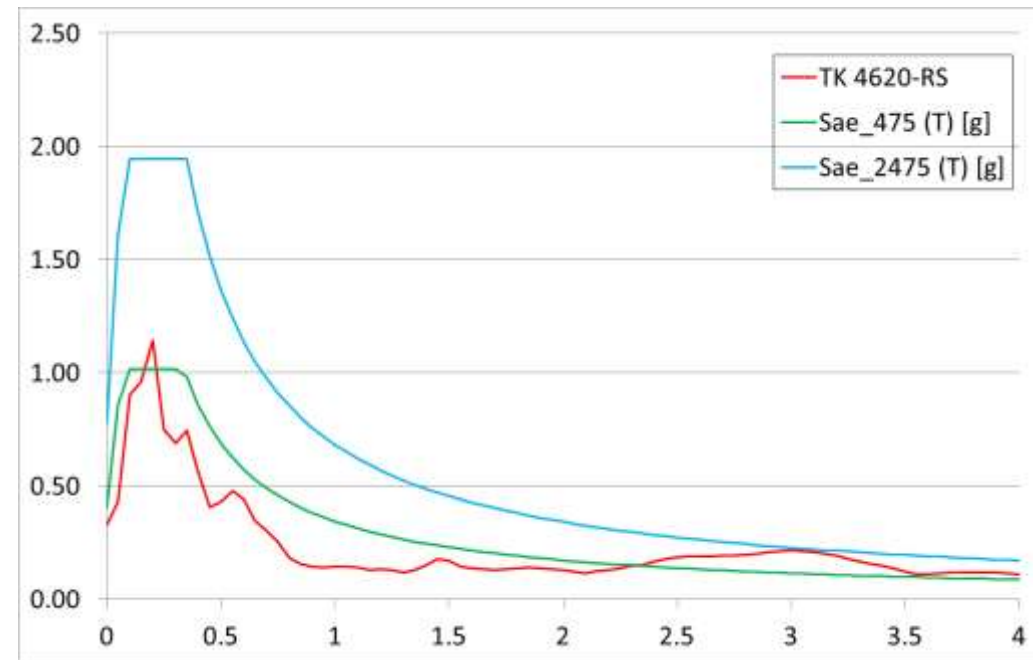
Blizu Nurdaži

- Fabrika suncokretovog ulja
- Lom „kratkog stuba“
- Stub dimenzija 70x50 cm
- Uzengije sa kukama na 135°

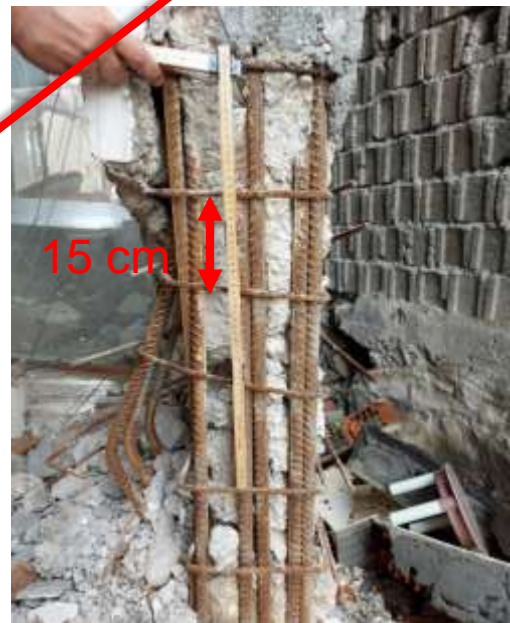
Kahramanmaras

- AB ramovska sa AB platnima, oko 2000 god.
- P + 8

TK 4620 (PGA=0.33 g; PGV=37.40 cm/s)

Kahramanmaras

Kahramanmaras Trabzon bulevar

- Jedna strana ulice – sve strane srušene
- Na drugoj strani ulice – jedna zgrada se srušila („pancake“)

Kahramanmaras Trabzon bulevar

- Ulica ispod nema srušenih zgrada
- Glatka armatura
- Tlo

Kahramanmaras

- AB zidovi, 2008
- Dve identične zgrade jedna pored druge – Prva se srušila!

Kahramanmaras – druga zgrada jako oštećena

Kahramanmaras

- Lom AB zidova u slabijem pravcu
- 20 cm debljina AB zidova
- Ispuna na nižim spratovima ispala van ravni

Kahramanmaras

- Srbija!!!

Turska

Srbija

Srbija

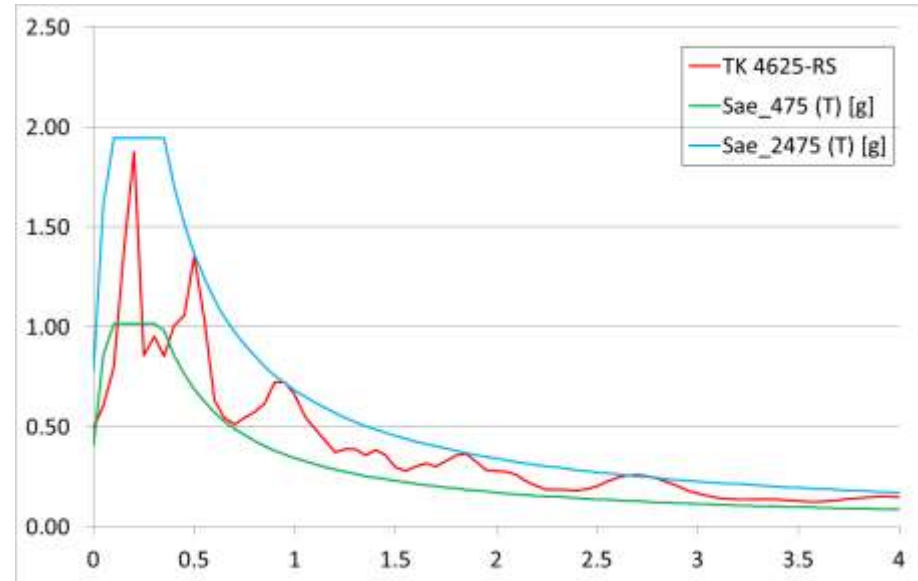
U blizini Kahramanmaraş

- AB ramovska
- Fleksibilni sprat

Pre

Posle

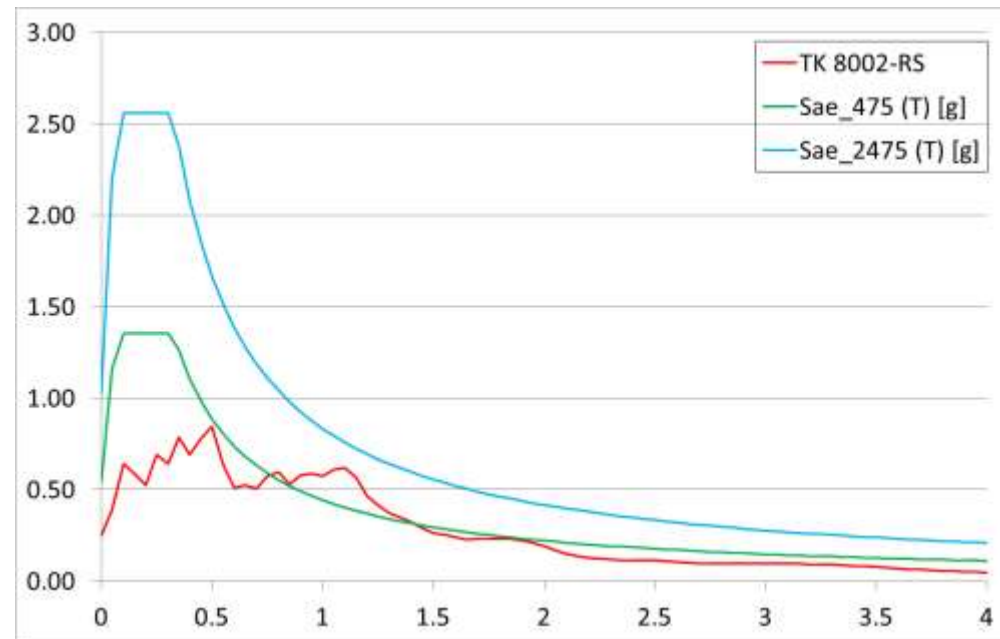
TK 4625 (PGA=0.49 g; PGV=67.12 cm/s)

Posle

Bahce

- AB ramovska – 2020 god. (**mala konstruktivna oštećenja**)
- P + 5 (Nekoliko identičnih zgrada)
- Nema AB zidova i mali broj zidova ispune u prizemlju
- Otvoreno prizemlje za parking!

TK 8002: (N-S) PGA=0.25 g, PGV=45.0 cm/s

(U-D) PGA=0.34 g, PGV=18.41 cm/s

Bahce

- Stubovi – 50x50 cm, 30x80 cm

Bahce

Bahce

- AB srušene („pancaked“)
- Nearmirana zidarija

Gölbasi

- Likvefakcija, blizu jezera
- Nagnute zgrade (5 to 10°)
- Velika sleganja

Pre

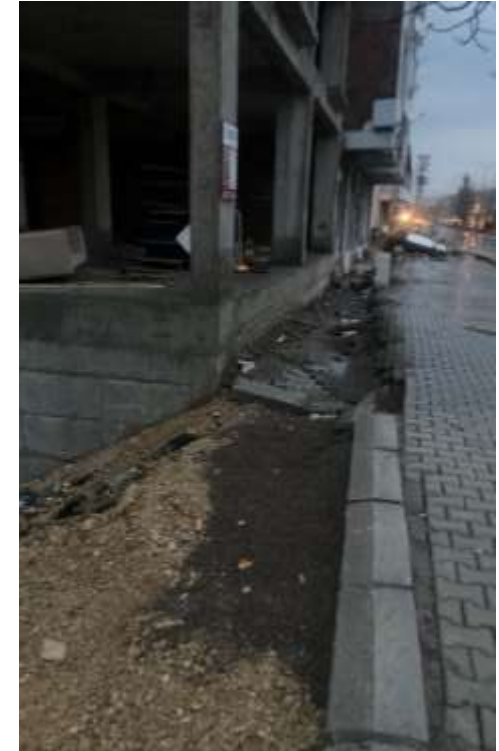
Posle

Gölbasi

Nagnuta: 7°

Gölbasi

- Pukotine na ulici

Iskenderun

- AB ramovske, 1965-1975
- P+3 (zbog lifta)

Iskenderun

- AB ramovska, Centar za dijalizu
- P+4
- Glatka armature
- Neadekvatno sidrenje armature

Pre

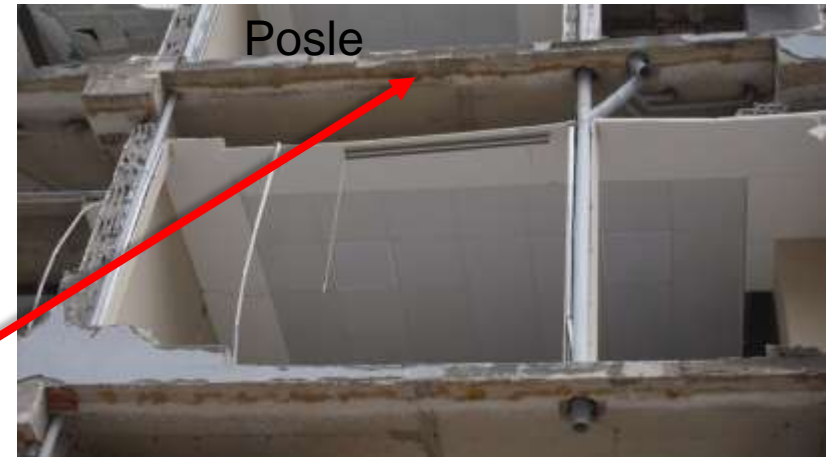

Posle

Iskenderun

- AB ramovska, Bolnica
- P+4
- Pur pena za vezu ispune i rama

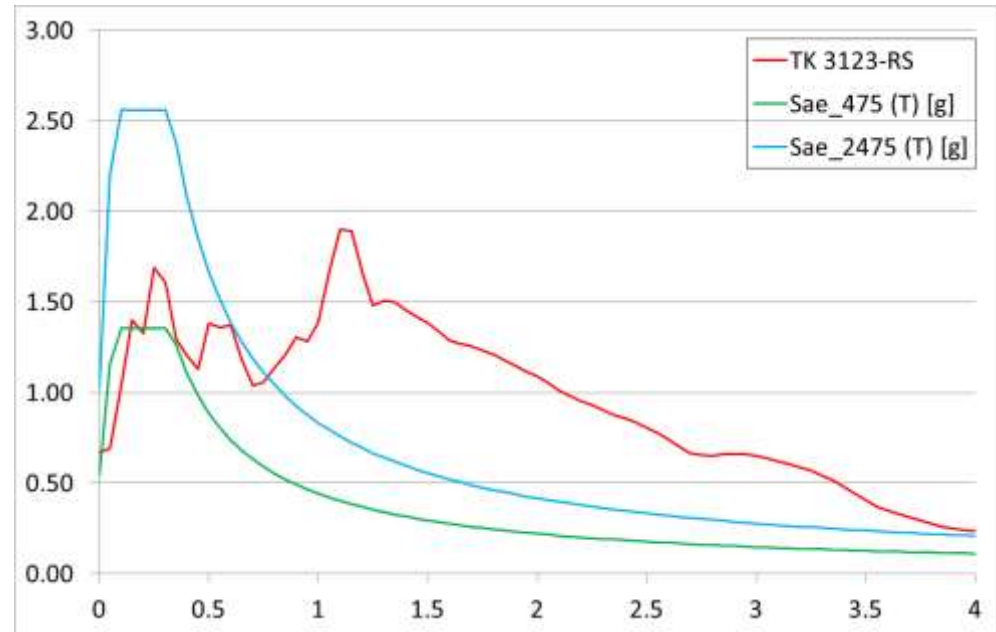
Pur pena

- Popularna u Srbiji

Antakija (Antiohija)

- Najteže pogođena
- Intenzivna rušenja u toku – totalna promena grada
- Meko tlo pored reke
- Na brdu daleko manja oštećenja

TK 3123 (PGA=0.667 g; PGV=188.82 cm/s)

Antakija (Antiohija)

- AB ramovska, 8-10 godina stara
- P+7, jedna od najskupljih
- Preturanje (u toku Mw 7.8)
- Izazvano fleksibilnim spratom

Antakija (Antiohija)

- AB ramovska, oko 3 godine stara
- P+7
- Preturanje
- Fleksibilni sprat

Antakija (Antiohija)

- Hotel Saray***
- P + M + 3
- Blizu reke

Pre

Posle

Antakija (Antiohija)

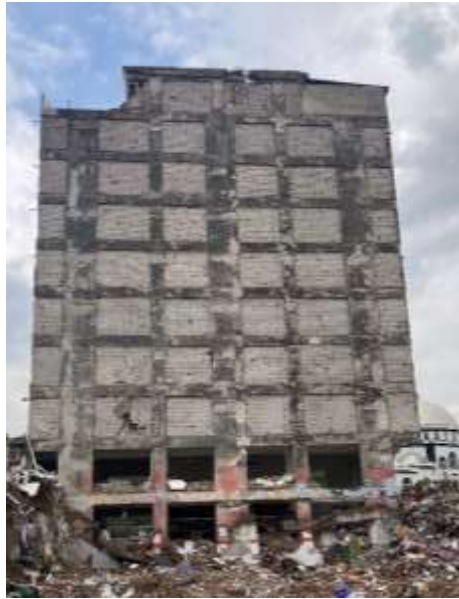
- Lom ispune
- Ispadanje van ravni
- Najdominantniji tip oštećenja
- Uglavnom na nižim spratovima
- Kombinacija opterećenja u ravni i upravno na ravan zida ispune
- Neadekvatna veza rama i ispune

Antakija (Antiohija)

Antakija (Antiohija)

Svi tipovi blokova su se loše ponašali kao ispuna

- Briket (betonski blokovi)
- Šuplji opekarski blokovi

Svi tipovi blokova su se loše ponašali kao ispuna

- Briket (betonski šuplji blokovi)

Svi tipovi blokova su se loše ponašali kao ispuna

- AAC

Svi tipovi blokova su se loše ponašali kao ispuna

- Horizontalno orijentisani blokovi od opeke

Unutar domova

- Stanari ne žele da se vrate u domove
- Ne veruju tim zgradama

Erkeri

- Zabraniti
- Ne postojanje veze sa konstrukcijom
- Svi su popadali

Erkeri i zidana ispuna

- Popularno i u Srbiji!!!
- Beograd

Erkeri i zidana ispuna

- Popularno i u Srbiji!!!
- Novi Sad

Male dimenzije AB zidova (Wallumns) ili nepostojanje AB zidova

Turska

Srbija

Fleksibilni sprat

- AB ramovska – fleksibilni sprat
- P + 2 floors
- Srušila se pri Mw 6.4 (oštećena u Mw 7.8 i Mw 7.5)

- AB ramovska – 1972
- P + 4 floors

Pre

Pre

Posle

Posle

Fleksibilni sprat

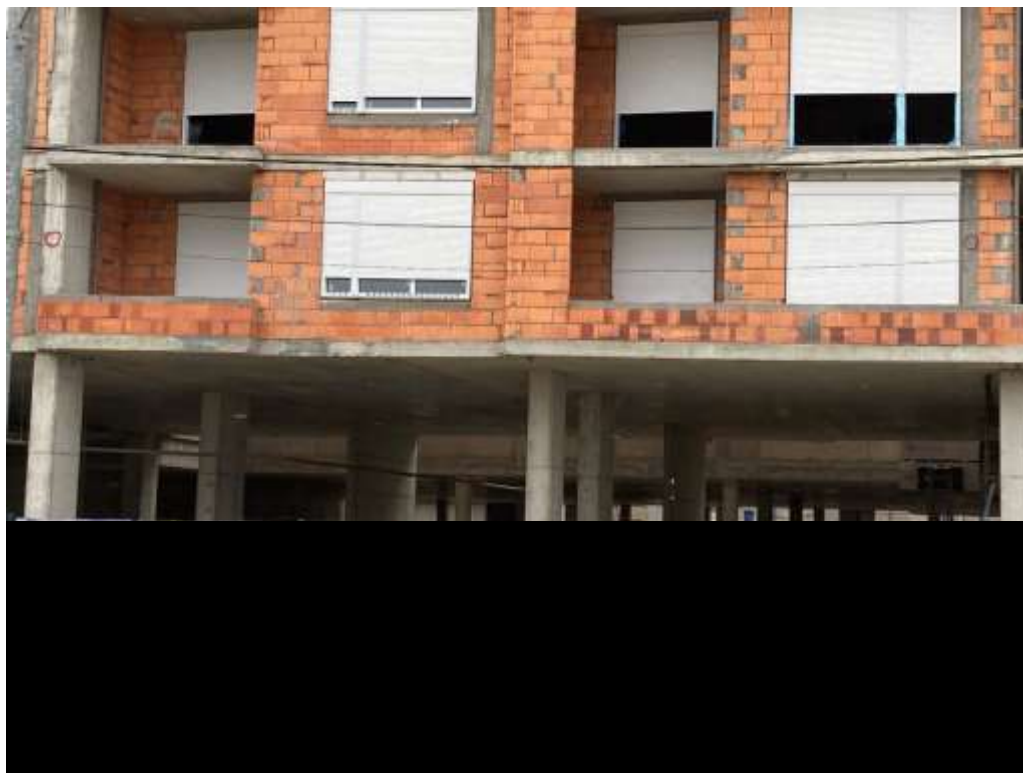
P+1

P+3

Fleksibilni sprat

- Srbija
- Beograd

Fleksibilni sprat

- Srbija

Kraljevo

Beograd

Neadekvatan preklop armature

- Na dnu zidova
- Uzengije?
- Detalji armiranja

Smičući lom AB zidova

- X pukotina

Detalji armiranja

- Uzengije sa kukama na 90°

Asmolen (lake betonske tavanice sa blokovima ili stirporom)

- U kombinaciji sa pločama direktno oslonjenim na stubove
- “Plitke” grede
- Loše ponašanje

Asmolen (lake betonske tavanice sa blokovima ili stirporom)

Instalacije kroz noseće elemente

Turska

Turska

Srbija

Antakija (Antiohija)

- Zgrada otporna na zemljotrese - reklama

Deponije šuta

- Nova brda

Tunnel form

- AB zidovi, liveni na licu mesta, jednostavna oplata (kao tunel)
- Za siromašne, masovna gradnja
- Jako dobro ponašanje
- Jedna se srušila
- Lom veznih greda („coupling beams“)

Tunnel form

- Bez AB zidova u drugom pravcu (ili mali broj)
- Tanki AB zidovi i loši detalji armiranja
- Neadekvatan preklop armature

Bolnice

- 12 bazno izolovanih bolnica
- **Od 2013** seizmička izolacija bolnica sa **100+ kreveta** je obavezna po zakonu
- Neizolovane bolnice – **jako velika oštećenja i rušenja**
- **Sve operativne** nakon zemljotresa u toku zemljotresa
- Malatya bolnica nije prekinuta ni operacija
- **Stotine** zdravstvenih ustanova je oštećeno
- **15** bolnica je **jako oštećeno ili se srušilo**
- **Neke čak sa doktorima i pacijentima unutar objekata**
- **30% bolnica je oštećeno van granice popravljivanja (Srušene ili jako oštećene)**

Bolnice

- Iskenderun bolnica
- Glavni centar za obuku i istraživanje
- **Prestanak funkcionisanja usled rušenja ispune van ravni (veza uz pomoć pur pene).**

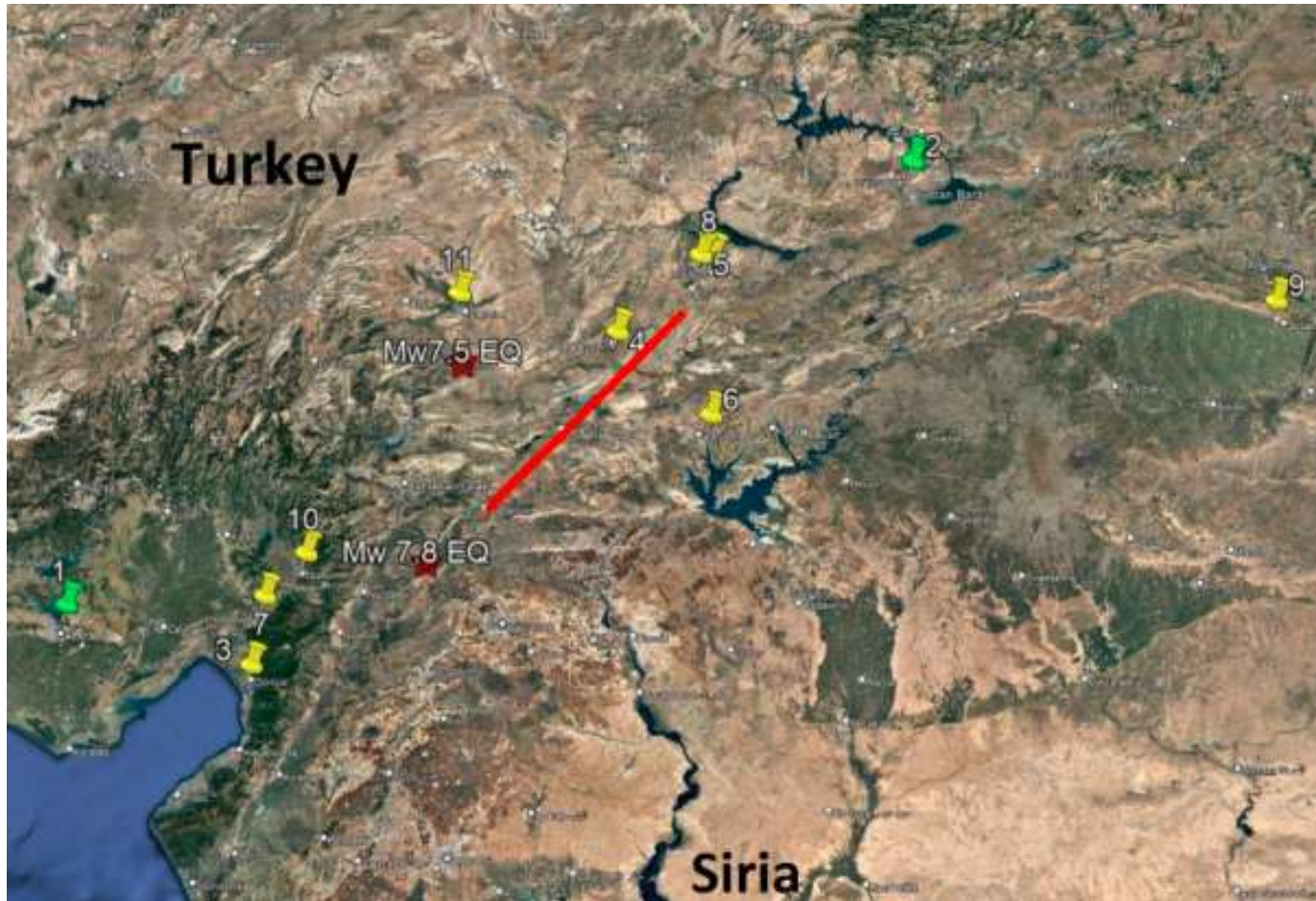
Bolnice

- Pazarcik državna bolnica
- Nema oštećenja konstruktivnih elemenata
- Velika oštećenja nekonstruktivnih elemenata → ispune
- Veliko oštećenje gipsanih pregradnih zidova
- Zdravstvena usluga u šatorima ispred bolnice

Bazno izolovane bolnice

- Lokacije

Elbistan

- 600 kreveta, 540 SIP izolatora

Osmaniye

- 600 kreveta, 540 izolatora

Blizu Kahramanmaras

- Curved surface slider (CSS)
- U izgradnji

Rezime

- Serija jakih zemljotresa
- Kvalitet materijala i detalji izvođenja
- Fleksibilni sprat → preturanje
- Nelegalna nadogradnja
- Neadekvatni detalji armiranja (kuke, razmak uzengija, sidrenje, preklopi)
- Oštećenja zidane ispune (iako su date smernice u TBDY 2018 propisu)
- „Kratki stub“
- **Koncept i dispozicija objekta**
- **Više AB zidova adekvatnih dimenzija i detalja armiranja**
- **Rešenje za zidanu ispunu**
- **Bazna izolacija za objekte od značaja**
- **Projektovanje i izvođenje u skladu sa propisima!!!**
- **Turska ima dobro znanje o zemljotresima ali nedostaje veza između nauke i prakse**
- **Capacity design approach failed on a big scale!!!**

ETH/SUZI Reconnaissance Mission

- Zahvalnica:
 - Zahvaljujemo se pojedincima i organizacijama koji su nam pomogli u različitim fazama naše misije
 - AFAD i Dr. Recep Cakir, Prof. Orhan Tatar, and Filiz Tuba Kadirioğlu, koji su nam omogućili pristup pogođenim regionima.
 - Prof. Svetlana Brzev, Prof. Ayhan Irfanoglu, Prof. Polat Gulkan, Prof. Alper Ilki, Prof. Murat Altuğ Erberik, Dr. Kurtuluş Atasever, Gözde Özgün za pomoć u planiranju misije
 - Nursen Büyükasik, Fuat Büyükaşık, Murat Akpınar za saradnju i pružanje informacija na terenu.
- **Studijska poseta je finansijski podržana:**
- SIKA d.o.o. Srbija
- Chair of Structural Dynamics and Earthquake Engineering, ETH Zurich
- Chair of Seismic Design and Analysis at ETH Zurich
- Fakultet za gradbeništvo in geodezijo, Univerzitet u Ljubljani
- SUZI-SAAE

Svetske organizacije koje su poslale svoje timove u Tursku:

- EERI, USA
- GEER, USA
- StEER, USA
- ACI, USA
- ASCE, USA
- SMIS, Mexico
- EEFIT, UK
- NTUA, Greece
- EUCENTRE, Italy
- ETH, Swiss
- **SUZI-SAAE, Serbia**

BUILDING TRUST

SU | SA
ZI | EE

ETH zürich

Univerza v Ljubljani

THANK YOU!

